

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Університету
30.05.2019 (протокол № 5)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ № 388
від 31.05.2019

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ТА ДОКТОРА НАУК
У КИЇВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

*(зі змінами, затвердженими Вченою радою Університету:
27.02.2020 (протокол №2), введеними в дію наказом
від 27.02.2020 №150;
24.09.2020 (протокол №8), введеними в дію наказом
від 24.09.2020 №539;
28.06.2022 (протокол №6), введеними в дію наказом
від 28.06.2022 №298;
16.02.2023 (протокол №1), введеними в дію наказом
від 16.02.2023 №67)*

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 (зі змінами), Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 №1197, Положення про спеціалізовану вчену раду з присудження наукового ступеня доктора наук (наказ Міністерства освіти і науки України від 13.12.2021 №1359), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 №44 (зі змінами), Статуту Київського університету імені Бориса Грінченка (далі – Університету), а також інших чинних нормативно-правових актів і визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні з метою здобуття ступеня доктора філософії та здобувачів наукового ступеня доктора наук (далі – здобувачі).

(пункт 1.1 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

1.2. Для провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти Університет зобов'язаний отримати відповідну ліцензію.

1.3. Докторантура з відповідної спеціальності відкривається за рішенням Вченої ради Університету, що затверджується наказом ректора Університету, за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій спеціальності, та ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з відповідної спеціальності.

Кваліфікація особи, що відповідає спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

наявність у особи документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі знань (науки) та/або спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (спеціальністю);

наявність за останні п'ять років не менше п'яти наукових публікацій, до яких зараховуються:

– не менше однієї статті у періодичному виданні, включеному до наукометричних баз даних Scopus або Web of Science Core Collection;

– статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України;

– монографії або їх розділи;

– не більше двох патентів на винахід;

участь у:

– підготовці наукових кадрів, що підтверджується видачею здобувачеві документа про присудження відповідного наукового ступеня;

- міжнародних наукових проектах або залучення до міжнародної експертизи;
- атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради, або члена експертної ради з питань проведення експертизи дисертацій.

Наявність підстав для відкриття докторантури перевіряється державним (регіональним) замовником під час проведення конкурсу на розміщення державного (регіонального) замовлення.

1.4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

- в аспірантурі Університету заочною (денною) або заочною формою навчання;
- поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті).

1.5. Підготовка здобувачів ступеня доктора наук здійснюється:

- у докторантурі Університету заочною (денною) формою навчання;
- шляхом самостійної підготовки їхніх наукових досягнень до захисту.

1.6. Підготовка осіб в аспірантурі та докторантурі Університету здійснюється:

- за рахунок видатків місцевого бюджету (регіональне замовлення);
- за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, отриманих Університетом на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

1.7. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за кошти місцевого бюджету здійснюється виключно в аспірантурі заочною (денною) формою навчання.

1.8. Науково-методичне забезпечення та організацію діяльності аспірантури і докторантури здійснює Вчена рада Університету та вчені ради інститутів/факультетів.

1.9. Кількість аспірантів і докторантів, підготовка яких здійснюється за кошти місцевого бюджету, визначається відповідно до договору між Університетом та Київською міською державною адміністрацією.

1.10. Для врегулювання відносин між докторантом/аспірантом та Університетом укладається договір. Особи, які зараховані на навчання до докторантури та аспірантури Університету за рахунок видатків місцевого бюджету (регіональне замовлення) або за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб, укладають договір до початку навчання.

1.11. Кількість аспірантів, підготовка яких здійснюється поза державним (регіональним) замовленням, та вартість такої підготовки визначаються Вченою радою Університету з урахуванням ліцензійного обсягу, зазначеного в ліцензії Університету, за якою він провадить освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, та можливостей забезпечення кваліфікованого наукового керівництва й задоволення освітніх потреб аспірантів за відповідною спеціальністю.

1.12. Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі незалежно від форми навчання становить чотири роки, а підготовки доктора наук у докторантурі – два роки.

II. ПРИЙОМ ДО АСПІРАНТУРИ ТА ДОКТОРАНТУРИ

2.1. Вступ до аспірантури та докторантури Університету здійснюється на конкурсній основі відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 №261 (зі змінами), Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених МОН України, та Правил прийому до Університету.

2.2. Правила прийому до аспірантури/докторантури затверджує Вчена рада Університету на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти та в установлені строки оприлюднює їх на офіційному веб-сайті Університету.

Правила прийому до Університету діють протягом відповідного календарного року і визначають, зокрема:

- порядок, перелік і строки подання документів для вступу до аспірантури/докторантури Університету;
- зміст, форму і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури/докторантури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань.

2.3. До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста). До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому до Університету. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до аспірантури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених Правилами прийому до Університету.

Перелік документів, необхідних для вступу до аспірантури, повинен включати: заяву вступника; копію диплома магістра (спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації); у разі потреби документ про визнання особи органами медико-соціальної експертизи особою з інвалідністю.

2.4. У Правилах прийому до Університету може бути визначено додатковий перелік документів, обов'язкових для допуску до вступних випробувань. Особа, яка подає для вступу до аспірантури диплом, що виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступних випробувань нарівні з іншими особами. Зарахування такого вступника здійснюється в разі успішного складення ним вступних випробувань та прийняття Вченою радою Університету рішення про визнання його диплома.

2.5. Вступні випробування до аспірантури Університету складаються з: вступного іспиту зі спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності); вступного іспиту з іноземної мови

(англійської, німецької або французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти). Вступник, який підтвердив свій рівень знання, зокрема англійської мови, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, звільняється від складення вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного випробування з іноземної мови з найвищим балом; інших форм вступних випробувань (іспити, співбесіди, презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень).

Вступні випробування для осіб з особливими освітніми потребами проводяться з урахуванням особливих освітніх потреб, зазначених у заяві вступника, та рекомендацій медико-соціальної експертизи.

Вага бала з кожного вступного випробування під час підрахування результатів конкурсу визначається у Правилах прийому до Університету. Відповідно до Правил прийому до Університету особам, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їхньому дипломі магістра (спеціаліста), можуть бути призначені додаткові вступні випробування. Результати вступних випробувань до аспірантури дійсні для вступу до Університету протягом одного календарного року.

2.6. Вступні випробування до аспірантури проводяться предметними комісіями, до складу яких входить, як правило, три – п'ять осіб, які призначаються ректором Університету.

2.7. До складу предметних комісій включаються доктори філософії та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметних комісій можуть бути призначені також представники інших закладів вищої освіти(наукових установ), з якими укладено договори про ведення спільної наукової діяльності та/або про спільне керівництво дослідженнями аспірантів, та/або про спільне виконання освітньо-наукової програми, або з якими здійснюється підготовка докторів філософії за спільною освітньо-науковою програмою, узгодженою між закладом вищої освіти і науковою установою.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня та вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою, і, за рішенням вченої ради, можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

2.8. За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною Правилами прийому до Університету. Рішення приймальної комісії про зарахування до аспірантури затверджується наказом ректора Університету, який оприлюднюється в установленому порядку.

2.9. Аспіранту відповідним наказом ректора Університету призначається науковий керівник з числа наукових або науково-педагогічних працівників з науковим ступенем, як правило, доктор наук або, за рішенням Вченої ради Університету, як виняток, – доктор філософії (кандидат наук).

Науковий керівник аспіранта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта, контролює виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану аспіранта і відповідає перед Вченою радою Університету та вченою радою інституту/факультету за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво (консультавання), як правило, не більше п'яти здобувачів наукових ступенів, включаючи тих, що здобувають науковий ступінь доктора наук.

Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії, може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями, як правило, не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного аспіранта науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження. Вчена рада Університету з урахуванням потреб аспіранта та ефективності роботи наукового керівника з підготовки докторів філософії може відвести більшу кількість годин навчального навантаження керівникові з їх оплатою за рахунок коштів спеціального фонду Університету.

Рішенням Вченої ради Університету аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

2.10. Рішення про зміну наукового керівника/наукового консультанта приймає вчена рада інституту/факультету на підставі письмової заяви аспіранта/докторанта та/або наукового керівника/наукового консультанта і рішення кафедри з обґрунтуванням причин. У разі виникнення конфліктної ситуації між здобувачем вищої освіти і його науковим керівником/науковим консультантом письмову заяву аспіранта/докторанта або наукового керівника/наукового консультанта, з огляду на характер конфлікту, може розглядати Комісія з етики Університету або Комісія з питань академічної доброчесності інституту/факультету/Університету, чи комісія, до складу якої можуть входити гарант освітньо-наукової програми (для аспірантів), завідувач кафедри, директор/декан інституту/факультету, завідувач аспірантури, докторантури, проректор з наукової роботи.

(пункт 2.10 зі змінами, внесеними рішенням Вченої ради Університету 27.02.2020, протокол №2)

2.11. Прийом до докторантури або надання творчої відпустки здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною спеціальністю відповідно до встановлених вимог.

До докторантури приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії, наукові здобутки та опубліковані праці з обраної спеціальності (зокрема публікації в міжнародних реферованих журналах, індексованих в наукометричних базах, згідно з вимогами до рівня наукової кваліфікації осіб, які здобувають наукові ступені) і які мають наукові результати, що

потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації, монографії чи наукової доповіді за сукупністю статей.

2.12. Для вступу до докторантури вступник не менше ніж за два місяці до вступу подає на відповідну кафедру Університету розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки результатів проведених досліджень до захисту. Протягом місяця з дня надходження документів від усіх вступників кафедра заслуховує їхні наукові доповіді і шляхом голосування визначає можливість зарахування кожного вступника до докторантури та подає висновки на розгляд Вченої ради Університету.

Перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури, визначається Правилами прийому Університету. Перелік повинен включати, зокрема: письмову характеристику наукової діяльності вступника, складену доктором наук, який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником Університету, зі згодою бути науковим консультантом у разі його вступу до докторантури; копію диплома доктора філософії або кандидата наук; витяг з протоколу засідання Вченої ради закладу вищої освіти (наукової установи) про затвердження теми дослідження на здобуття наукового ступеня доктора наук.

Особа, яка подає для вступу до докторантури диплом, виданий іноземним закладом вищої освіти, допускається до вступу нарівні з іншими вступниками. У разі позитивного рішення Вченої ради Університету щодо зарахування такого вступника в докторантуру Вчена рада Університету одночасно приймає рішення про визнання його диплома. У разі відмови Вчена рада Університету надає вступнику обґрунтоване пояснення причин такої відмови.

2.13. Вчена рада Університету в місячний строк розглядає висновки кафедр щодо кожного вступника і на черговому засіданні приймає рішення про його зарахування до докторантури та, відповідно до наданої характеристики наукової діяльності вступника, призначає докторанту наукового консультанта з числа штатних науково-педагогічних або наукових працівників Університету зі ступенем доктора наук з відповідної спеціальності. Рішення Вченої ради Університету вводиться в дію наказом ректора.

2.14. Вступники до докторантури, які не пройшли за конкурсом на навчання за кошти місцевого бюджету, можуть бути рекомендовані Вченою радою Університету до навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб.

2.15. На здійснення наукового консультування відводиться щороку 50 академічних годин навантаження на одного докторанта. Науковий консультант може здійснювати підготовку лише одного докторанта.

ІІІ. УМОВИ НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ ТА ДОКТОРАНТУРІ УНІВЕРСИТЕТУ

3.1. Підготовка в аспірантурі/докторантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової або наукової програми Університету за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження.

Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури і наукової програми докторантури є підготовка та публікація наукових статей.

3.2. Аспіранти і докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований строк захисту дисертації протягом строку підготовки в аспірантурі/докторантурі.

3.3. Індивідуальний план наукової роботи погоджується здобувачем з його науковим керівником (консультантом) та затверджується вченою радою відповідного інституту/факультету протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до Університету.

3.4. Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем відповідного ступеня і використовується для оцінювання успішності запланованої наукової роботи.

3.5. Невиконання індивідуального плану наукової роботи або порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Університету або вченою радою інституту/факультету рішення про відрахування аспіранта/докторанта.

3.6. Підготовка в аспірантурі та докторантурі завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації. Здобувачі мають право на вибір спеціалізованої вченої ради.

3.7. Аспірант/докторант, який захистився до закінчення строку підготовки в аспірантурі/докторантурі, має право за власним вибором:

- отримати одноразову виплату в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті Університету на відповідний календарний рік, та за власною заявою бути відрахованим з аспірантури/докторантури;

- отримати за власною заявою оплачувану академічну відпустку на строк, що залишився до завершення нормативного строку підготовки в аспірантурі/докторантурі.

Якщо аспірант захистив дисертацію на другому чи третьому році підготовки в аспірантурі та був обраний за конкурсом на відповідну посаду наукового (науково-педагогічного) працівника в Університеті, то загальна сума залишку стипендії нараховується йому як щомісячна надбавка до заробітної плати.

3.8. Підставами для відрахування аспіранта/докторанта є: завершення навчання/підготовки за відповідною освітньо-науковою (науковою) програмою; власне бажання; переведення до іншого закладу вищої освіти (наукової установи); невиконання індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи без поважних причин; порушення умов договору, укладеного між Університетом та аспірантом/докторантом, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання; інші випадки, передбачені законом.

3.9. У випадку не поновлення аспіранта/докторанта після закінчення строку академічної відпустки, особа відраховується з дати закінчення відпустки.

ІV. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АСПІРАНТУРІ

4.1. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі Університету здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом, що затверджується Вченою радою Університету для кожної спеціальності.

Протягом строку навчання в аспірантурі аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіти методологією наукової і педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення.

Освітньо-наукова програма аспірантури Університету містить практику, що є обов'язковою складовою фахової підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і передбачає формування загальних та спеціальних компетентностей.

(пункт 4.1 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

4.2. Освітньо-наукова програма і навчальний план аспірантури складаються з освітньої та наукової складових.

Навчальний план аспірантури містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін (30-60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ECTS)), послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

Освітньо-наукова програма і навчальний план аспірантури є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою інституту/факультету протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури.

Індивідуальний навчальний план аспіранта містить перелік дисциплін за вибором в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ECTS. Аспірант протягом першого року навчання здійснює вибір дисциплін відповідно до освітньо-наукової програми. Свій вибір аспірант підтверджує заявою.

Аспіранти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, за погодженням із своїм науковим керівником та директором/деканом відповідного інституту/факультету.

Вивчення аспірантами навчальних дисциплін може відбуватися на базі Університету, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ).

Усі аспіранти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного (проміжного) та

підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта й освітньо-науковою програмою. Форми проведення проміжного контролю та критерії оцінювання визначаються у робочих програмах навчальних дисциплін.

(пункт 4.2 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

4.3. У межах навчального плану освітньо-наукової програми аспірантури можуть зараховуватися кредити і визнаватися результати навчання, які він отримав у неформальній освіті, у т.ч. під час навчання на відкритих онлайн-курсах від Prometheus, Coursera, edX, EdEra та ін., на підставі відповідного сертифіката або іншого документа. Рішення про зарахування кредитів і результатів навчання приймається кафедрою (у засіданні бере участь науковий керівник аспіранта) та вченою радою відповідного інституту/факультету. З цією метою аспірант подає завідувачу аспірантури, докторантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Курси зараховуються за умови їх відповідності спеціальності, наявності необхідних обсягів, у порівнянні з обсягами дисциплін/змістових модулів, які аспірант має опанувати під час навчання за відповідною освітньо-науковою програмою.

Аспірант, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, чи має диплом про вищу освіту (із середнім балом не менше 82), в якому іноземна мова зазначена у кваліфікації, має право:

- на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури як таких, що виконані у повному обсязі;
- на використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням з науковим керівником).

(пункт 4.3 з уточненнями, внесеними рішеннями Вченої ради Університету 27.02.2020 (протокол №2) та 24.09.2020 (протокол №8))

4.4. Вчена рада інституту/факультету на підставі рішення кафедри (у засіданні бере участь науковий керівник аспіранта) має право прийняти рішення про визнання набутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (наукових установах), як українських, так і закордонних, компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ECTS), здобуття яких передбачено освітньо-науковою програмою аспірантури. З цією метою аспірант подає завідувачу аспірантури, докторантури заяву разом із сертифікатом чи іншим документом, що підтверджує факт і результати навчання. Курси зараховуються за умови їх відповідності спеціальності, наявності необхідних обсягів, у порівнянні з обсягами дисциплін/змістових модулів, які аспірант має опанувати під час навчання за освітньо-науковою програмою.

4.5. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або

двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей) та оприлюднені у відповідних публікаціях.

Наукова складова освітньо-наукової програми оформлюється у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є невід'ємною частиною навчального плану аспірантури.

Для оприлюднення результатів наукової діяльності аспірантам надається можливість створювати профіль на Вікі-порталі Університету.

(пункт 4.5 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 27.02.2020, протокол №2)

4.6. Атестація здобувачів ступеня доктора філософії є встановленням разовою спеціалізованою вченою радою у результаті успішного виконання здобувачем ступеня доктора філософії освітньо-наукової програми та публічного захисту ним дисертації відповідності результатів його наукової роботи вимогам освітньо-наукової програми.

Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

(пункт 4.6 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

4.7. Для затвердження теми аспірант після консультації з науковим керівником подає на кафедру текст обґрунтування теми дисертації (за встановленою формою), який розглядають члени кафедри – фахівці з відповідної наукової спеціальності. За результатами виступу аспіранта щодо обґрунтування і затвердження теми, обговорення її на засіданні кафедри та висновків фахівців кафедра ухвалює відповідне рішення, яке зазначається у протоколі. Витяг з протоколу засідання кафедри (обов'язково зазначається код спеціальності та прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, його науковий ступінь, вчене звання, посада) та текст обґрунтування дослідження з підписами аспіранта і наукового керівника подаються на затвердження вченої ради інституту/факультету. Вчений секретар вченої ради інституту/факультету (за погодженням голови вченої ради чи заступника голови) призначає експерта з числа членів ради, який на черговому її засіданні доповідає про відповідність теми дослідження спеціальності, актуальність досліджуваної теми, коректність визначення об'єкта, предмета, мети, завдання, відповідність наукового апарату, наукових джерел обраній темі дослідження, про наявність логіки у визначенні його змісту і структури, міру практичної та теоретичної значущості.

За умови затвердження теми дослідження на вченій раді інституту/факультету аспірант подає до Вченої ради Університету витяг з протоколу засідання вченої ради інституту/факультету про затвердження

теми дисертації та текст обґрунтування теми дослідження. Вчений секретар Університету за погодженням голови Вченої ради або його заступника призначає експерта – компетентного вченого за тематикою дослідження здобувача ступеня доктора філософії з числа членів Вченої ради. У разі позитивного висновку експерта питання вноситься до порядку денного засідання Вченої ради Університету.

(пункт 4.7 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

4.8. Аспірант, відрахований з Університету до завершення навчання за освітньою програмою, отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ECTS. Аспірант, відрахований з Університету до завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою, має право на поновлення на навчання у межах ліцензованого обсягу спеціальності. Поновлення на навчання аспірантів, відрахованих з Університету або яким надано академічну відпустку, а також переведення здобувачів вищої освіти здійснюються, як правило, під час канікул.

Відрахування та поновлення аспіранта здійснюється за наявності заяви на ім'я ректора, погоджену науковим керівником, завідувачем кафедри, гарантом освітньо-наукової програми, деканом факультету, завідувачем аспірантури, докторантури Університету, головою Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету.

4.9. Переведення аспірантів з іншого закладу вищої освіти (наукової установи), незалежно від форми навчання, до Університету здійснюється за згодою керівників (ректорів) обох закладів (установ) при наявності вакантних місць ліцензованого обсягу.

Для оформлення переводу аспірант подає на ім'я керівника закладу вищої освіти (наукової установи), в якому навчається, заяву про переведення, та, отримавши письмове підтвердження згоди, подає цю заяву ректору Університету.

При позитивному розгляді заяви видається наказ ректора Університету про допуск аспіранта до навчання, а до закладу вищої освіти (наукової установи), у якому аспірант навчався раніше, направляється запит щодо його особової справи, яка надсилається протягом тижня на адресу Університету. Після отримання особової справи видається наказ ректора про зарахування аспіранта, та, відповідно до п. 2.9 цього Положення, призначається науковий керівник з числа співробітників Університету.

Визнання набутих аспірантом компетентностей в іншому закладі вищої освіти (наукової установи) та перезарахування кредитів при переведенні на навчання відбувається відповідно до п. 4.4 цього Положення.

Аспіранти, переведені з іншого закладу вищої освіти (наукової установи), навчаються в Університеті на умовах контракту за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб.

V. ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АСПІРАНТУРОЮ

5.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Університеті, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії в Університеті поза аспірантурою без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці.

Такі особи прикріплюються строком до п'яти років зі спеціальності, за якою Університет має ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Університеті передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми і навчального плану аспірантури згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи прикріпленої особи і публічний захист дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.

5.2. Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти осіб, які прикріплені до Університету для реалізації свого права на здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, а також їх наукове керівництво здійснюється за кошти Університету.

Особи, прикріплені до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, мають усі права й обов'язки, визначені у Розділі VIII цього Положення.

5.3. У разі звільнення з роботи особа втрачає право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в Університеті та має право:

– продовжити свою підготовку для здобуття ступеня доктора філософії поза аспірантурою у закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови прийняття відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою);

– вступити до аспірантури закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня заочною (денною) або заочною формою навчання і зарахування їй відповідних кредитів ECTS, здобутих поза аспірантурою.

5.4. Підготовка осіб, прикріплених до Університету з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою, здійснюється відповідно до Розділу IV цього Положення.

5.5. Особи, які претендують на здобуття наукового ступеня доктора філософії, повинні мати вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста або магістра.

5.6. Для прикріплення з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою науково-педагогічний/науковий працівник не пізніше ніж за місяць до початку вступної кампанії подає на відповідну кафедру Університету розгорнуту наукову пропозицію. Протягом двох тижнів з дня надходження розгорнутої пропозиції кафедра заслуховує

наукову доповідь претендента на зарахування на навчання поза аспірантурою і подає висновок кафедри на розгляд вченої ради інституту/факультету.

5.7. Для прикріплення здобувач подає завідувачу аспірантури, докторантури Університету:

- заяву на ім'я ректора;
- список опублікованих наукових праць;
- копії диплома про вищу освіту магістра (спеціаліста) та додатка до нього;
- копію паспорта;
- копію довідки про присвоєння ідентифікаційного номера;
- письмову характеристику наукової діяльності здобувача, складену доктором наук чи доктором філософії (кандидатом наук), який є штатним науково-педагогічним або науковим працівником Університету зі згодою бути науковим керівником здобувача;
- витяг з рішення кафедри;
- витяг з рішення вченої ради інституту/факультету.

5.8. Вчена рада Університету розглядає висновки кафедри, інституту/факультету і приймає рішення про прикріплення здобувача та відповідно до наданої характеристики призначає наукового керівника з числа штатних науково-педагогічних або наукових працівників Університету із науковим ступенем. Рішення Вченої ради Університету вводиться в дію наказом ректора.

5.9. Прикріплення до Університету відбувається один раз на рік. Подання документів – під час вступної кампанії до аспірантури Університету. Наказ про прикріплення оформлюється не пізніше 01 вересня.

5.10. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного здобувача ступеня доктора філософії поза аспірантурою науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин навчального навантаження.

VI. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК У ДОКТОРАНТУРІ

6.1. З метою завершення роботи над науковим дослідженням та оформлення результатів та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття ступеня доктора наук особа має право вступити до докторантури Університету.

Протягом строку перебування в докторантурі докторант повинен подати до спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук закладу вищої освіти (наукової установи) (далі – докторська рада) результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

Здобувач ступеня доктора наук у дисертації (монографії, науковій доповіді за сукупністю статей) повинен представити узагальнення проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими

результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення.

6.2. Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до докторської ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

6.3. Атестація докторанта здійснюється докторською радою з відповідної спеціальності, яка функціонує в Університеті, до якого зарахований докторант. Якщо в Університеті, до якого зарахований докторант, не функціонує докторська рада з відповідної спеціальності, атестацію докторанта може здійснювати докторська рада з відповідної спеціальності іншого закладу вищої освіти (наукової установи) за клопотанням Університету, що здійснював підготовку здобувача вищої освіти ступеня доктора наук, або за заявою докторанта.

6.4. Відрахування та поновлення докторанта здійснюється за наявності заяви на ім'я ректора, погоджену науковим консультантом, завідувачем кафедри, гарантом освітньо-наукової програми, деканом факультету, завідувачем аспірантури, докторантури Університету, головою Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених Університету.

(розділ VI з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 28.06.2022, протокол №6)

VII. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЯ ДОКТОРА НАУК ШЛЯХОМ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЇХ НАУКОВИХ ДОСЯГНЕНЬ ДО ЗАХИСТУ

7.1. Здобувач ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту у вигляді дисертації (монографії, наукової доповіді за сукупністю статей), повинен:

- мати ступінь доктора філософії (кандидата наук);
- представити наукові досягнення з узагальненням проведених самостійно оригінальних досліджень з отриманими науковими результатами, які забезпечують розв'язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення;
- мати опубліковані праці за темою наукових досягнень у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях.

7.2. Атестація здобувача ступеня доктора наук, який самостійно підготував наукові досягнення до захисту, здійснюється докторською радою з відповідної спеціальності, яка функціонує у закладі вищої освіти (науковій установі).

VIII. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ АСПІРАНТІВ І ДОКТОРАНТІВ

8.1. Аспіранти і докторанти користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними Законом України «Про вищу освіту». З метою належного проведення наукових досліджень аспіранти та докторанти також мають право на:

– вільний доступ до всіх видів відкритої наукової інформації, наявної у закладах вищої освіти (наукових установах), бібліотеках і державних архівах України;

– отримання методичного та змістовного наукового керування (консультування) щодо власного дослідження від наукового керівника (консультанта), для аспірантів – на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення Вченою радою Університету двох керівників;

– безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

– академічну мобільність згідно з Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.08.2015 №579, та відповідним Положенням Університету. Здобувачам наукових ступенів, які реалізують право на академічну мобільність, протягом навчання, стажування чи здійснення наукової діяльності в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії відповідно до зазначених положень. Такі особи не відраховуються зі складу здобувачів;

– академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства, у т.ч. за станом здоров'я (за наявності довідки або листка непрацездатності із зазначенням про необхідність тривалого лікування), за сімейними обставинами (при наявності документального підтвердження причин), у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку;

– трудову діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

Для своєчасного оформлення академічної відпустки аспірантом/докторантом подається: заява на ім'я ректора, погоджена науковим керівником/консультантом, завідувачем кафедри, гарантом освітньо-наукової програми, деканом факультету, завідувачем аспірантури, докторантури; документ (запрошення, лікарняний лист, свідоцтво про народження дитини тощо) на підтвердження причини для надання академічної відпустки або переривання навчання.

Максимальна тривалість академічної відпустки встановлюється до одного року. При необхідності тривалість академічної відпустки може бути подовжена ще на один рік за наявності вищезазначених документів. Надання академічної відпустки оформлюється відповідним наказом ректора із зазначенням підстави надання відпустки та її терміну. За весь період навчання аспірант/докторант може скористатися правом на академічну відпустку, як правило, один раз.

(пункт 8.1 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 16.02.2023, протокол №1)

8.2. Аспіранти і докторанти повинні виконувати всі обов'язки здобувачів вищої освіти, передбачені Законом України «Про вищу освіту». З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень аспіранти і докторанти також зобов'язані:

– виконувати індивідуальний план (навчальний та наукової роботи) і систематично звітувати про його виконання на засіданні кафедри. Аспіранти та докторанти повинні двічі на рік звітуватися (атестуватися): проміжне (семестрове) звітування – у січні; підсумкове (річне) звітування – у травні-червні. Результати останнього, які є підставою для переведення аспіранта/докторанта на наступний рік навчання, схвалюються вченою радою інституту/факультету та затверджуються відповідним наказом ректора;

– подати до спеціалізованої вченої ради свої наукові досягнення у вигляді дисертації (для аспірантів) та у вигляді дисертації або опублікованої монографії, чи за сукупністю опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях статей (для докторантів);

– дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії), Кодексу корпоративної культури та Декларації про академічну доброчесність Університету.

8.3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної, наукової, творчої діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: попередження; повторне проходження оцінювання (проміжного та підсумкового контролю); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньо-наукової програми; відрахування з Університету; відмова у призначенні академічної стипендії; відмова у наданні позитивного висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

Науково-педагогічні, наукові працівники Університету, які порушили академічну доброчесність, позбавляються можливості здійснювати наукове керівництво аспірантами / наукове консультування докторантів, а також викладати дисципліни навчального плану підготовки докторів філософії.

(пункт 8.3 з уточненнями, внесеними рішенням Вченої ради Університету 27.02.2020, протокол №2)

8.4. Особа, яка раніше навчалася в аспірантурі чи докторантурі Університету за кошти місцевого бюджету і не захистилася або була відрахована з неї достроково, має право на повторний вступ до аспірантури чи докторантури за кошти місцевого бюджету лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

8.5. Покладення Університетом на аспіранта чи докторанта обов'язків, не пов'язаних із виконанням відповідної освітньо-наукової (наукової) програми та підготовкою дисертації (монографії, статей), забороняється.

8.6. Аспіранти і докторанти мають право брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.
